

ПРЕС КЛИПИНГ

21. јануар 2013.

НАСЛОВИ

Суђењем до неисплаћених зарада;(стр.2)

Од текстилног гиганта до једног радника;(стр.3)

Никад мање инвестиција у Србију;(стр.5)

ОД ЧЕГА ЖИВЕ? 300.000 запослених у Србији има нередовна примања;(стр.6)

Радници без плата од јуна, без доприноса од 2008.;(стр.8)

Неизвесна судбина 40 радника ЈКП „Комуналац“;(стр.9)

Суђењем до неисплаћених зарада

С. БУЛАТОВИЋ

Могу ли и код нас послодавци кривично да одговарају за неисплаћивање запослених. Најмање 45.000 радника у Србији не добија зараду, а код њих 250.000 касни

У СРБИЈИ најмање 45.000 људи сваки дан одлази на посао, али се плати и не нада. Још пет пута толико на зарађени динар чека и по неколико месеци. А када би за то кривично одговарали, како предлажу синдикалци, хиљаде послодаваца би завршило иза решетака. Морала би, међутим, и држава да делегира представнике за одслуживање казне, јер плата не стиже по реду ни у многим фирмама у реструктурирању.

Савез самосталних синдиката у оквиру Социјално-економског савета је, иначе, предложио да се неисплаћивање зараде уврсти у Кривични законик. У Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, међутим, објашњавају да у овом закону већ постоји основ за "гоњење" несавесних послодаваца.

- Нисмо још разматрали конкретан предлог синдиката, јер то треба да се регулише Кривичним закоником, за који је надлежно Министарство правде - објашњава Зоран Мартиновић, државни секретар у Министарству рада. - Ми подржавамо све мере које доприносе ефикаснијем остваривању права запослених. И сада члан 163 Кривичног законика омогућава кривичну одговорност у случају непоштовања права из закона, колективних и уговора о раду. Значи да би неисплаћивање плата и пореза и доприноса и сада могло да се санкционише. Ми немамо податке да ли је неко подносио кривичну пријаву због тога, али знамо да стиже много прекршајних пријава које подноси наш Инспекторат за рад.

ШТА САД КАЖЕ ЗАКОН

НЕПОШТОВАЊЕ радних права, по тренутним одредбама Кривичног закона Србије, предвиђа новчану или казну затвором. Несавесни послодавац може да "заради" до две године затвора. То важи за све који се свесно не придржавају закона или других прописа, колективних уговора и других општих аката о правима по основу рада и о посебној заштити на раду омладине, жена и инвалида или о правима из социјалног осигурања.

У Србији је плата, према подацима Републичког завода за статистику, само сан за тачно 44.985 запослених. Половина њих ради на северу, а половина на југу земље. У Београду је, према статистичарима, 10.256 радника који се не надају заради. Синдикати процењују, међутим, да је оних којима примања касне месецима много више.

- Не знам ни за један случај да је послодавац кривично одговарао зато што није давао плате - каже Ранка Савић из Асоцијације слободних и независних синдиката. - Јесте да се то може

подвести под кривично дело и по садашњем закону, али није баш тако прецизно формулисано. Ми подржавамо идеју да се то прецизира у закону. То није ништа ново. То су урадили у Хрватској и Бугарској. Али га треба добро осмислити да не страдају људи који немају могућности да исплате зараде. Зато кривично дело треба да буде и ако је неко свесно довео фирму у такво стање. Битно је и да се закон примењује, јер наши закони штите права радника, али се у пракси не примењују. Према нашим подацима, најмање 300.000 запослених нередовно прима плату.

Послодавци немају ништа против тога да се неисплаћивање зарада посебно уврсти у Кривични законик. Напомињу, међутим, да је важно дефинисати ко и у којим случајевима треба да сноси одговорност.

- Начелно смо се сложили са предлогом - каже Небојша Атанацковић, председник Уније послодаваца.

- Важно је утврдити одговорност, јер кривично дело подразумева намеру. У великој смо неликвидности и многа предузећа немају средства да исплате плате. Не могу да наплате потраживања, рачуни су им блокирани. Ако немају одакле да исплати зараде и порезе и доприносе не би требало још и кривично да одговарају. Али ако је послодавац купио јахту, а радницима није исплатио плату, он за то треба да одговара. Ми смо начелно за овај предлог, јер желимо да раздвојимо праве послодавце од оних који се само тако зову.

У РЕСТРУКТУРИРАЊУ

ВЕЋИНА запослених у предузећима у реструктурирању не прима редовно плату, нити су сигурни да им се уплаћују порези и доприноси.

- Од укупно 174 предузећа у поступку реструктурирања за укупно 90 одсто, односно 156 предузећа, можемо да тврдимо да, према достављеним подацима, не измире редовно обавезе према запосленима, односно да имају дуговања за неисплаћене зараде, порезе и доприносе према радницима - кажу у Агенцији за приватизацију. - За преосталих 18 предузећа не можемо са сигурношћу да кажемо какав је ситуација са дуговањима, јер не располажемо тим подацима.

<http://www.dnevnik.rs/ekonomija/od-tekstilnog-giganta-do-jednog-radnika>

Од текстилног гиганта до једног радника

Већина радника Акционарског текстилног друштва "Жељезничар" из Суботице напустила је ово предузеће због неисплаћених зарада, па је негдашњи југословенски гигант спао на само једног запосленог у производњи, а још једино функционише заштитна радионица која запошљава 35 инвалида и особа са посебним потребама.

У новембру и децембру, последњих двадесетак радника овог предузећа потписали су споразум којим су проглашени технолошким вишком, а који предвиђа исплату отпремнина у 12 једнаких рата, али када се за то стекну финансијски услови.

Предузеће дугује и плате за пет месеци прошле године, које су биле око десетак хиљада месечно, у новембру је исплаћена само аконтација од 40 процената, док порези и доприноси нису регулисани од 2008. године до данас. Поптпредседник Савеза самосталних синдиката града Суботица Иштван Хуђи затражио је од руководства и власника предузећа да размотре ситуацију у којој се предузеће нашло, и најавио је да ће уколико не буде неких помака поднети одговарајуће пријаве надлежним органима. Он је подсетио да су месец дана после одласка из фирме радници требали да добију заостале плате и отпремнину, што се није десило, па стога синдикалци захтевају разговоре са пословодством.

- Радници који су долазили на посао заправо су само правили себи трошак због путних трошкова и топлих obroка, споразумни раскид уговора о раду су потписали, јер су проценили да би било боље да примају надокнаду са тржишта рада, него да раде бесплатно - рекао је Хуђи.

У предузећу, како је речено на конференцији за новинаре, као засебно правно лице постоји и заштитна радионица која запошљава тридесетак особа са посебним потребама и инвалиде, једини који су остали у предузећу, а за чији рад се из државног буџета рефундира половина зараде. Међутим, и њима такође касне плате за септембар и октобар, као и остатак аконтације за новембар.

Канцеларија Заштитника грађана Суботице ће, како је најављено, преко програма бесплатног заступања покренути одређене захтеве за судску наплату потраживања радника. Заштитник грађана Златко Маросиук, на основу информација о томе да се касни са исплатама инвалидима и особама са посебним потребама, тражи и помоћ надлежних државних инспекција, а захтеваће и свеобухватну контролу пословања заштитне радионице.

Према његовим речима, иако зараде инвалидима нису исплаћиване, држава није каснила са рефундацијом средстава за тај сектор што је довело у тежак положај особе које су већ социјално угрожене и чијим породицама је ово једини извор прихода. На конференцији је речено и да је у предузећу било посла, да су радили за Термоелектране у Костолцу, Електровојводину, водоводна предузећа, а да пара од тих послова - нема. На основу кредита код Војвођанске банке, како је речено, зграде су оптерећене и хипотеком.

АД "Железничар" Суботица приватизован је на аукцији 6. новембра 2006. године, а продат је конзорцијуму окупљеном око Александра Матковића за 13,7 милиона динара и то после пет неуспелих акцијских продаја. У моменту приватизације запошљавало је 183 запослених, а било је познато по производњи радних униформи и одела. Рачун предузећа је блокиран од 26. јуна прошле године на износ од преко 14,5 милиона динара.

Постоји шанса

Већински власник предузећа Александар Матковић, који поседује 52,57 процената акција, реагујући на тврдње изнете на прес конференцији рекао је да је предузеће још када је купљено било оптерећено дугом од милион евра према Војвођанској банци, а који је настао 90-их година, и у међувремену дошао на наплату. Матковић је додао да су успели да смање тај дуг на 150.000 евра. Поред тога, главни проблем су наша потраживања за испоручену робу у износу од девет милиона динара, тако да су добављачи блокирали рачун, а на то иде и камата, рекао је Матковић и додао да постоји шанса да рачун предузећа наредне недеље буде деблокиран, након чега ће почети са испуњавањем својих обавеза према радницима.

Никад мање инвестиција у Србију

Нето прилив инвестиција у Србију у првих десет месеци прошле године био је свега осамдесетак милиона евра. Односно, у земљу је ушло око 770 милиона евра страних улагања, али је свега 80 милиона евра мање страног капитала изашло из Србије.

То је најлошији резултат у привлачењу страних инвестиција у Србију још од 2000. године у земљи чији су се лидери не тако давно помпезно хвалили да смо "регионални лидер" по улагањима.

Поједини званичници су узрок тако слабог салда потражили у чињеници да смо управо завршили изборну годину. То само на први поглед може звучати као оправдање, но, уколико је та констатација тачна, она је заправо најоштрија критика привредног амбијента и уопште стања у Србији. Уколико улагања у Србију зависе од избора, то значи да се свих ових година нисмо много макли од статуса, практично, банана-државе у коју се озбиљне компаније плаше или не плаше да инвестирају у зависности од промене режима.

То такође значи да нас привредници из иностранства још увек виде као крајње нестабилну државу у којој промена странке на власти може променити много тога што би утицало на пословање компанија, без обзира на то да ли је то у стварности тачно или није. У озбиљним државама такве ствари се не дешавају: сигурно је да амерички инвеститор неће сачекати с улагањем у Швајцарску да би видео ко ће победити на тамошњим изборима, то га, једноставно, не занима.

Да ствари, нажалост, и заиста стоје тако, показало је и последње истраживање америчке фондације "Херитиџ" о економским слободама у свету: Србија се, међу 177 земаља, нашла на 94. месту, између Замбије и Камбоџе. Сврстана је у групу "економски неслободних земаља", а јасно је да инвеститори баш не хрле да свој новац оставе у таквим срединама.

Како је објављено у новом броју часописа "Коњунктурни трендови", који издаје Привредна комора Србије, стране директне инвестиције су у првих десет месеци 2012. године забележиле нето прилив од 81,2 милион евра. Тиме је преокренут негативан тренд, пошто су стране инвестиције у првих девет месеци ове године забележиле нето одлив од 21,2 милион евра.

Директор Агенције за промоцију извоза и страна улагања Божидар Лаганин оценио је да су за то што је прошле године у Србију ушло најмање инвестиција у претходних 12 година, главни кривац избори. Лаганин каже да би ове године инвестиције могле бити знатно веће.

– Интересовање које постоји у аутомобилској индустрији је на високом нивоу – каже Лаганин.
– Лака индустрија, кондиторска и информационо-комуникациона технологија нас наводи на закључак да би Србија ове године могла остварити износ већи од две милијарде евра.

Извршна директорка Савета страних инвеститора (ФИЦ) Ана Фиртел каже да разговори српских власти с представницима Међународног монетарног фонда о спровођењу макроекономске политике у Србији, који се ускоро очекују, могу дати веома снажан и позитиван сигнал инвеститорима. Она је оценила да ће став ММФ-а о економској ситуацији у Србији утицати на одлуке инвеститора који су већ присутни у нашој земљи, али и оних који су заинтересовани за нова улагања.

– Постоји велики потенцијал за нове инвестиције у Србији у 2013. години, али конкретан резултат зависи од пословног окружења и колико ће српска администрација бити спремна да ефикасно одговори на интерес инвеститора – додала је Ана Фиртел.

Суштински, конкурентност Србије ће зависти од брзине спровођења структурних реформи, побољшања пословне климе и напретка у бољем спровођењу закона.

По њеним речима, на висину нових инвестиција утицаће и динамика процеса приватизације и решавање проблема великих система као што је "Железара Смедерево". Како је истакла Ана Фиртел, очекују се улагања у области енергетике, железнице, телекомуникација и ИТ-сектора, прехранбене и прерађивачке индустрије, аграра...

– Не бих могла да кажем да ли ће износ инвестиција на крају године бити две и по милијарде евра или не, али у сваком случају, потенцијал постоји – истакла је она, и додала да је Влада Србије донела важне одлуке, али доста зависи од тога, како ће се оне у пракси спроводити. – Колико Влада буде доследна у остваривању постављених циљева, зависиће и поверење које инвеститори имају у предвидивост окружења, што суштински утиче на одлуке за нова улагања и пословање.

В. Чворков

ТЕЛЕГРАФ

<http://www.telegraf.rs/vesti/505378-od-cega-zive-300-000-zaposlenih-u-srbiji-ima-neredovna-primanja>

ОД ЧЕГА ЖИВЕ? 300.000 запослених у Србији има нередовна примања

Најмање 45.000 радника у Србији не добија зараду, а код њих 250.000 касни. Поставља се питање да ли послодавци могу кривично да одговарају за неисплаћивање запослених

У Србији најмање 45.000 људи сваки дан одлази на посао, али се плати и не нада. Још пет пута толико на зарађени динар чека и по неколико месеци. А када би за то кривично одговарали, како предлажу синдикалци, хиљаде послодаваца би завршило иза решетака. Морала би, међутим, и држава да делегира представнике за одслуживање казне, јер плата не стиже по реду ни у многим фирмама у реструктурирању.

Савез самосталних синдиката у оквиру Социјално-економског савета је, иначе, предложио да се неисплаћивање зараде уврсти у Кривични законик. У Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, међутим, објашњавају да у овом закону већ постоји основ за "гоњење" несавесних послодаваца.

- Нисмо још разматрали конкретан предлог синдиката, јер то треба да се регулише Кривичним закоником, за који је надлежно Министарство правде – објашњава Зоран Мартиновић, државни секретар у Министарству рада.

- Ми подржавамо све мере које доприносе ефикаснијем остваривању права запослених. И сада члан 163 Кривичног законика омогућава кривичну одговорност у случају непоштовања права из закона, колективних и уговора о раду. Значи да би неисплаћивање плата и пореза и доприноса и сада могло да се санкционише. **Ми немамо податке да ли је неко подносио кривичну пријаву због тога,** али знамо да стиже много прекршајних пријава које подноси наш Инспекторат за рад – наводи Мартиновић.

У Србији је плата, према подацима Републичког завода за статистику, само сан за тачно 44.985 запослених. Половина њих ради на северу, а половина на југу земље. **У Београду је, према статистичарима, 10.256 радника који се не надају заради.** Синдикати процењују, међутим, да је оних којима примања касне месецима много више.

- Не знам ни за један случај да је послодавац кривично одговарао зато што није давао плате – каже Ранка Савић из Асоцијације слободних и независних синдиката.

- Јесте да се то може подвести под кривично дело и по садашњем закону, али није баш тако прецизно формулисано. Ми подржавамо идеју да се то прецизира у закону. То није ништа ново. То су урадили у Хрватској и Бугарској. Али га треба добро осмислити да не страдају људи који немају могућности да исплате зараде. Зато кривично дело треба да буде и ако је неко свесно довео фирму у такво стање. Битно је и да се закон примењује, јер наши закони штите права радника, али се у пракси не примењују. Према нашим подацима, најмање 300.000 запослених нередовно прима плату – каже Савић.

Послодавци немају ништа против тога да се неисплаћивање зарада посебно уврсти у Кривични законик. Напомињу, међутим, да је **важно дефинисати ко и у којим случајевима треба да сноси одговорност.**

- Начелно смо се сложили са предлогом – каже Небојша Атанацковић, председник Уније послодаваца.

- Важно је утврдити одговорност, јер кривично дело подразумева намеру. У великој смо неликвидности и многа предузећа немају средства да исплате плате. Не могу да наплате потраживања, рачуни су им блокирани. Ако немају одакле да исплати зараде и порезе и доприносе не би требало још и кривично да одговарају. Али ако је послодавац купио јахту, а радницима није исплатио плату, он за то треба да одговара. Ми смо начелно за овај предлог, јер желимо да **раздвојимо праве послодавце од оних који се само тако зову** - закључује Атанацковић.

У РЕСТРУКТУРИРАЊУ

Већина запослених у предузећима у реструктурирању не прима редовно плату, нити су сигурни да им се ушлаћују порези и доприноси.

- Од укупно 174 предузећа у поступку реструктурирања за укупно 90 одсто, односно 156 предузећа, можемо да тврдимо да, према достављеним подацима, не измире редовно обавезе према запосленима, односно да имају дуговања за неисплаћене зараде, порезе и доприносе према радницима – кажу у Агенцији за приватизацију и додају да за преосталих 18 предузећа не могу са сигурношћу да кажу каква је ситуација са дуговањима, јер не располажу тим подацима.

ШТА САД КАЖЕ ЗАКОН

Непоштовање радних права, по тренутним одредбама Кривичног закона Србије, предвиђа новчану или казну затвором. Несавесни послодавац може да “заради” до две године затвора. То важи за све који се свесно не придржавају закона или других прописа, колективних уговора и других општих аката о правима по основу рада и о посебној заштити на раду омладине, жена и инвалида или о правима из социјалног осигурања.

(М. Р. / Извор: Вечерње новости / Фото: Илустрација)

Проблеми запослених у суботичком Жељезничару

Радници без плата од јуна, без доприноса од 2008.

АУТОР: В. ЛАЛОШ

Суботица - Запослени у суботичкој фабрици Жељезничар нису примили плате од јуна прошле године, а порези и доприноси нису им уплаћивани од 2008. Ове податке медијима су саопштили радници овог предузећа и Веће Самосталног синдиката Суботице, којем су се радници обратили за помоћ.

Осим тога, крајем прошле године четрдесетак радника је отпуштено споразумно, као технолошки вишак, али им нису исплаћене ни заостале плате, а ни отпремнине. Већински власник Жељезничара, Александар Матковић, пак, тврди да радници и сами знају да фирма има дуговања из ранијег периода због којих јој је и блокиран жиро рачун. Он наводи да је фирму купио са великим дуговима, који су настали по основу кредита из 90-их година, а који су управо пре две године стигли на наплату. Дуг је, према његовој тврдњи, чак и смањен на 150.000 евра, али и то оптерећује пословање, те плате не могу да буду исплаћене. Међутим, радници наводе да фабрика има посла и да су они све време радили, те сматрају да су се из те зараде могле исплатити њихове плате. Но, како наводи Матковић, посао који је Жељезничар заиста одрађивао, није наплаћен, а реч је о ЕПС-у, који ту услугу није платио и који фирми дугује девет милиона динара.

Због овакве ситуације и Самостални синдикат и Заштитник грађана јавно су затражили од руководства Жељезничара и већинских власника да радницима неизоставно исплате заостале зараде, оцењујући да су они овим претрпели велику штету од фирме, и да су угрожена њихова радничка права, те да је то „недопустиво“.

Са друге стране, поједини радници Жељезничара су незванично медијима изнели своје сумње да је читава ситуација намерно искреирана, како би се рачун фирме блокирао, а завршни извештај о пословању приказао негативним, што би омогућило већинским власницима и менаџменту да преостале акције откупе по што нижим ценама. Преостало је још 20 одсто капитала, односно акција које су у поседу запослених. Неки од радника такође тврде да су се Самосталном синдикату обраћали још 2008. године, али да у тој организацији ништа није предузето како би се заштитила њихова права, а ништа није учинио ни синдикат у фабрици.

Неизвесна судбина 40 радника ЈКП „Комуналац“

ИЗВОР: ГЛАС ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

ЧАЧАК – Данас је одржана седница Управног одбора у ЈКП „Комуналац“, којој су присуствовали и директор и представници синдиката. Тема разговора, осим текућих питања, био је и проблем вишка радника, а у нашу редакцију стигле су контрадикторне информације.

Председница управног одбора – забранила сам да се дају откази, они спремили 40 Гордана Петковић, председник УО ЈКП „Комуналац“ потврдила је за Глас западне Србије да је 10 радника добило отказ, и да се исти спрема за још њих 40.

„Не знам по ком основу су они добили отказе, наводно су радили на одређено, па су дали отказ. За 40 до 60 радника директор тврди да су вишак, премештају људе са школом, ја сам забранила да се људима дају откази, али сам рекла да можемо да се састанемо и да видимо са свим јавним предузећима, па да испремештамо људе, јер можда су неке потребни радници. У ово време када људи немају хлеба да једу страшно је давати отказ неке ко има стални радни однос“, рекла је она.

На питање када ће бити одржан састанак, када ће се разговарати и донети одлука о судбини тих људи, Петковићева је рекла следеће:

„Имало је вишка и раније, људи не смеју завршити на улици, морају да прехране и издржавају своје породице. Ови нови који су дошли су дрски, могу да покушају да отпусте раднике, али док сам ја тамо борићу се да до тога не дође.“

Осврнула се и на држање представника синдиката у овој ситуацији. „Њима је био циљ да смени директора Војиновића, не радницима него Добрилу Јојићу, његовом зету и Миодрагу Луковићу. Штрајк упозорења био је усмерен против Милоја Војиновића, а сада радници кукају за њим, јер је он бринуо о њима и њиховим потребама. Или ће мене сменили, или овог новог директора који је већ био смењен пре неку годину“, рекла је Петковићева.

Представник синдиката – о отказима није било речи на састанку

Представник синдиката, Павле Павловић, који је био и председник штрајкачког одбора, тврди супротно и демантује Петковићеву да се разговарало о отпуштањима.

„То је дезинформација, нико неће бити отпуштен, о томе се није причало. Разговарало се о броју запослених, систематизацији радних места, о колективном уговору, о томе колико је људи тренутно вишак у Комуналцу, о преквалификацијама, али не и о отпуштању људи“, рекао је Павловић у изјави за Глас западне Србије. Није могао са сигурношћу да каже колико људи је вишак, јер како је објаснио, систематизација се не ради добро, али је потврдио да је у питању око 40 њих. „Никоме од запослених радника којима уговор о раду истекао још пре штрајка, исти није продужен. Дакле, они нису добили отказ, него им није продужен уговор. Уговори су истекли током октобра, новембра, децембра“, изјавио је Павловић у вези са десетак радника којима је истекао уговор.

Што се тиче става синдиката о томе како ће бити збринуто 40 људи који су вишак, Павловић је рекао: „Има обећања да ће азил за незбринуте животиње бити предат ‘Комуналцу’, тако да ће ту сигурно бити распоређено шест људи, а за неке ће се наћи места и након изградње трансфер станице и унапређења селекције отпада. Постоје планови чије ће спровођење зависити од договора са руководством предузећа, а ми ћемо штитити сваког запосленог“

Након штрајка у ЈКП „Комуналац“ чини се да су најбоље прошли људи који су били иницијатори штрајка, и који су након њега распоређени на руководеће функције, попут Добрила Јојића и Миодрага Луковића, иако неки од њих нису испунили услове предвиђене систематизацијом радних места, Павловић је то прокоментарисао на следећи начин:

„Јојића је поставио директор Луковић јер је он тај посао већ радио од 2008. године до 2011. године, са средњом школом, иако је за то радно место предвиђено висока или виша стручна спрема“. Што се тиче унапређења председника синдиката Миодрага Луковића, Павловић је рекао „да је Луковић деградиран са места техничког директора, човек који има економски факултет био је обичан чиновник, а сада је постављен на место шефа сортирнице да би се та радна јединица унапредила“

ВД директора – неће бити отказа, већ премештања у друге радне јединице

Вршилац дужности директора Драган Луковић, каже да је чињеница да у управи овог предузећа постоји четрдесетак радника који су вишак, али са друге стране постоји мањак радника на терену. „Нико неће добити отказ, након систематизације која је у току највероватније ће тај вишак радника бити премештен из једне радне јединице у друге, сходно потребама процеса рада“, рекао је он нашој редакцији.